

דף גידול - צ'ינצ'ילה

מאת: ד"ר עידו קאן

רקע כללי:

צ'ינצ'ילה היא מכרסם דרום אמריקאי. היא ידועה בכל העולם בפרוותה הרכה והצפופה. עד כדי כך פרוותה ייחודית שלפני 100 שנה כמעט ונכחדה הצ'ינצ'ילה עקב ציד מוגבר לתעשיית הפרווה. בתחילת שנות ה-20 של המאה הקודמת נלקחו בשבי 13 צ'ינצ'ילות והן המקור לרוב הצ'ינצ'ילות החיות כיום בשבי. אולם בטבע הצ'ינצ'ילה נדירה ביותר.

בטבע הצ'ינצ'ילה חיה בהרי האנדים בגבהים של עד 5000 מטרים. בשל כך היא מורגלת לקור. הצ'ינצ'ילה שוקלת בממוצע 500 גרם, כאשר הנקבות גדולות מהזכרים. תוחלת החיים הממוצעת של צ'ינצ'ילה היא כ-10 שנים.

תנאי גידול:

הצ'ינצ'ילה היא חיה מאד פעילה ונמרצת ובשל כך דורשת כלוב גדול ולא פחות חשוב- גבוה. מכיוון שמקורה מאזורים הרריים היא אוהבת לקפוץ. קרקעית הכלוב צריכה להיות מרופדת בחומר סופג. בכל כלוב של צ'ינצ'ילות חייבת להיות אמבטיית חול. מדובר בחול מיוחד לצ'ינצ'ילות והוא יכול להיות בכלוב באופן קבוע, או להיות מוכנס פעם ביום לכמות זמן שתספק את כל יושבי הכלוב. אמבטיית החול חיונית מאד לשמירה על ניקיון ובריאות הפרווה והעור. אולם יש להיזהר- חשיפה מוגזמת לאמבטיית חול יכולה לגרום למחלות, בעיקר אצל גורים צעירים. לכן בכלוב שיושביו מבלים זמן רב באמבטיה מומלץ לא להשאיר אותה באופן קבוע.

מכיוון שצ'ינצ'ילה מגיעה מאזורים הרריים, קרים ויבשים היא סובלת מאד מהחום והלחות הישראלים. מאד לא מומלץ להחזיק צ'ינצ'ילות בטמפרטורה הגבוהה מ-20 מעלות צלזיוס, שכן מצבים אלו יגרמו לפגיעה בפרווה וככל שהחום עולה גם לבעיות בריאות אחרות עד סכנת חיים. טמפרטורה מעל 28 מעלות נחשבת למסכנת חיים. לכן בקיץ הישראלי החם והלח חובה להחזיק צ'ינצ'ילה בחדר ממוזג. הנחה של בקבוק קר בקרקעית הכלוב אינה מספיקה, כיוון שהבקבוק מקרר רק את האזור הקרוב לו ואינו משפיע על הלחות הגבוהה.

הצ'ינצ'ילה מהייתה מכרסם נהנית משיניים הצומחות כל הזמן ולכן תהנה מאד אם בכלוב יהיו לה משחקים אותם תוכל לרכסם. הצ'ינצ'ילה היא חיה ביישנית ואוהבת להסתתר חלק גדול מהיום. בשל כך יש לספק להם אזורי מסתור בכמות וגודל שיספיקו לכל יושבי הכלוב. כמה צ'ינצ'ילות מותר לגדל יחדיו? כמה שהתנאים מאפשרים. אם יש לכם כלוב גדול מספיק ניתן לגדל אותן בזוגות ואפילו בקהילות. הצ'ינצ'ילה כאשר היא מורגלת לידיים ולבעלים מהווה חית מחמד מדהימה. היא לא נשכנית, חברותית ואם סומכים עליה שלא תברח ניתן גם לשחרר אותה בבית.

הזנה:

עיקר הפעילות והאכילה של הצ'ינצ'ילה היא בלילה. היא ניזונה ממגוון רחב של מזון צמחי המצוי בסביבתה. אמנם היא מאד אוהבת מזון מתוק כמו צימוקים, חייבים לשמור תענוגות אלו לאירועים מיוחדים. עיקר ההזנה היומית שלה צריכה להתבסס על מזון עשיר בסיבים כדוגמת חציר ואספסת. אמנם קיימים מגוון רחב של מזונות מסחריים לצ'ינצ'ילות רובם לא מספקים את ההזנה המלאה הדרושה לחיה זו. ולכן הגיוון, במקרה של הצ'ינצ'ילה, מיטיב. ולכן הזנה למרבית הצ'ינצ'ילות צריכה להכיל הרבה סיבים ממקור של דגן (חציר) או קטניות (אספסת), כמות יומית קטנה של מזון מסחרי לצ'ינצ'ילות, ירקות טריות ופינוקים בכמות קטנה. הפינוקים כוללים מזון מתוק ושומני, אשר אינו מומלץ לצ'ינצ'ילה בכמויות גבוהות והם כוללים זרעים, פירות, צימוקים וכדומה ואינם אמורים להינתן בכמות

הגבוהה מכפית לצינצ'ילה ליום (מזון מרוכז כדוגמת צימוקים יינתן בכמות קטנה אף יותר).

צינצ'ילות המשמשות לרבייה וגורי צינצ'ילה צריכים מזון עשיר יותר באנרגיה, בחלבון ושומן ולכן ניתן להעלות מעט את הכמויות. כמו כן לנקבה בהריון ונקבה מניקה מומלץ להוסיף אבן סידן. כמו עם כל חית מחמד- שינוי תזונתי צריך להיעשות בהדרגה ולא בפתאומיות. מזון ומים צריכים להיות מוחלפים עם בסיס יומיומי.

רבייה:

בגרות מינית אצל צינצ'ילות היא סביב 8 חודשים לזכר ו 9 חודשים לנקבה. אולם הבגרות יכולה להתאחר עד 14 חודשים אפילו. זמן ההריון הממוצע הוא 111 ימים. שגר נורמאלי נע בין 1 ל 2 גורים אולם ישנם מקרים של עד 6 גורים להמלטה. הגמילה מחלב היא סביב 8 שבועות. הגורים נולדים עם פרווה, שיניים ועיניים פתוחות ויכולים ללכת כבר שעה לאחר צאתם לעולם. עונת הרבייה של הצינצ'ילות היא בין חודשים נובמבר – מאי.

מחלות נפוצות:

- בעיה בצמיחת השיניים.
- עצירות- נפוץ בבעיות של מערכת העיכול.
- שלשול- יכול להיגרם גם מתנאי אחזקה ותזונה לקויים.
- דלקת לחמית העין- יכול להיגרם משהות ממושכת באמבט החול.
- פצעי נשיכה.
- שברים.
- טפילי עור- פטרות, כינים, סקביאס, פרעושים- כל אלה יכולים להדביק גם צינצ'ילות.
- קרחות- יכולות להיגרם ממספר רב ל גורמים.
- מכת חום- סכנת חיים אמיתית בטמפרטורת סביבה של מעל 28 מעלות צלזיוס.

בכל מקרה של שינוי במצבה של הצינצ'ילה- התנהגותית או בריאותית יש לפנות לרופא הוטרינר המטפל. גם ברפואה של צינצ'ילות אחוזי השרידות עולים ככל שהבעיה מטופלת מוקדם יותר.